

Samenvatting van

Nota van Antwoord

en belangrijkste wijzigingen
van het Toetsingskader

gemeente
WOERDEN

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Waar zijn windturbines mogelijk? (hoofdstuk 3)	3
a. Totstandkoming plangebied windenergie	3
b. Aantal turbines en jaarlijkse opbrengst	3
c. Netaansluiting	3
d. Bouw en opruimplicht	3
Kaders voor initiatiefnemers (hoofdstuk 4)	4
a. Consortium	4
b. Lokaal eigendom	4
c. Projectplan	4
Kaders voor geluid en slagschaduw (hoofdstuk 5)	4
a. Beperking hinder door geluid	4
b. Beperking hinderlijke slagschaduw	4
Kaders voor landschap, ecologie en recreatie (hoofdstuk 6)	5
a. Landschappelijke inpassing	5
b. Ecologische kwaliteitsverbetering	5
c. Recreatief medegebruik	5
Kaders voor participatie (hoofdstuk 7)	5
Uitvoering (hoofdstuk 8)	6
a. Besluitvorming over (concept-)projectplan	6
b. M.e.r. na het toetsingskader	6
c. Mer-(beoordelings)plicht voor omgevingsvergunning	6
d. Anterieure overeenkomst	6
Overige onderwerpen	6
a. Gezondheids(effecten)onderzoek	6
b. Zorgplicht van de gemeente	6
c. Afstemming windpark Rijnenburg (bij Utrecht)	6
d. Waardevermindering van de huizen/nadeelcompensatie	6
e. Overige uitgangspunten	6

Inleiding

Van 8 oktober tot en met 5 november 2024 lag het Toetsingskader windenergie Reijerscop ter inzage. Er zijn in die tijd 39 zienswijzen binnengekomen. In dit document staat een samenvatting van de antwoorden op de meest ingediende zienswijzen per onderwerp. Op de onderwerpen in deze samenvatting zijn minimaal 5 zienswijzen ontvangen. Zie voor de volledige antwoorden op alle zienswijzen de Nota van Antwoord.

Naar aanleiding van de zienswijzen is het Toetsingskader op een aantal punten aangepast. De aanpassingen in randvoorwaarden (eisen) en uitgangspunten (wensen) zijn als apart tekstvak weergegeven. De onderwerpen worden in dezelfde volgorde toegelicht als de hoofdstukken in het Toetsingskader. Zie voor de complete aangepaste tekst het Toetsingskader.

De rest van de tekst spreekt van 'indieners', dit zijn de personen en organisaties die een zienswijze hebben gestuurd aan de gemeente.

Waar zijn windturbines mogelijk? (hoofdstuk 3)

a. Totstandkoming plangebied windenergie

In een aantal zienswijzen werd gevraagd de windturbines niet in Reijerscop te plaatsen. Maar de gemeenteraad heeft begin 2023 al besloten dat Reijerscop de zoeklocatie voor windturbines werd en niet Barwoutswaarder. Dat was op dat moment de enige andere optie. Hiervoor had de gemeente de volgende redenen:

- In Reijerscop liggen 10 keer minder woningen binnen 1200 meter afstand van het zoekgebied dan in Barwoutswaarder;
- In het participatietraject voor het Afwegingskader grootschalige duurzame energie uit 2021 vonden mensen afstand tot woonkernen en clustering van windmolens belangrijk. In Reijerscop liggen woonkernen verder weg en er kan worden aangesloten bij het windpark Rijnenburg in de gemeente Utrecht;
- Er is in Reijerscop meer ruimte voor windturbines. Daardoor zijn er meer opstellingen mogelijk, zodat er beter rekening kan worden gehouden met andere wensen.

De gemeente wil de overlast voor omwonenden zo klein mogelijk houden.

b. Aantal turbines en jaarlijkse opbrengst

Er zijn zienswijzen ingediend om de maximale opwek te verhogen, maar ook om deze gelijk te houden. Naast een aantal die aangaven dat er helemaal geen windturbines in Reijerscop horen.

Het college stelt voor om de opwek te beperken tot maximaal 44 gigawattuur (GWh) per jaar. Dit maximum is eerder al vastgelegd door de gemeenteraad. Dat kan alleen met 2 grote windturbines of met 3 wat kleinere windturbines van maximaal 215 meter. Maar de gemeenteraad kan besluiten om de maximale opwek door windenergie toch te verhogen. Het college heeft in het raadsvoorstel toegelicht wat de voor- en nadelen zijn van het mogelijk maken van meer windenergie in Reijerscop.

c. Netaansluiting

In een aantal zienswijzen zijn vragen gesteld of het windpark wel aangesloten kan worden op het elektriciteitsnet, omdat er niet overal voldoende ruimte (capaciteit) is. Netbeheerders werken hard aan het verzwaken van het elektriciteitsnet. Dit geldt ook voor het onderstation waar de windturbines op worden aangesloten. Volgens planning is de verzwaring van het onderstation op hetzelfde moment klaar als het windpark (rond 2029). Dat betekent dat aansluiting van het windpark op het elektriciteitsnet gewoon kan.

d. Bouw en opruimplicht

Er zijn in de zienswijzen veel zorgen geuit over mogelijke overlast tijdens de aanleg van het windpark en over het afbreken ervan. De gemeente wil de overlast voor omwonenden zo klein mogelijk houden. Maar bij de start van de bouw kan al wel overlast ontstaan. Daarom wil de gemeente de bouwperiode zo kort mogelijk houden.

De start van de bouw wordt als beginpunt van de 25 jaar gebruiksduur aangehouden. Na deze gebruiksduur verloopt de vergunning en mag het windpark niet meer worden gebruikt. Er komt in het Toetsingskader geen mogelijkheid om deze periode te verlengen. De gemeente kan hier tegen die tijd wel anders over besluiten.

Om te zorgen dat de eigenaar van het windpark voldoende geld heeft om het windpark netjes af te breken, vraagt de gemeente om een vorm van garantie. De datum waarop deze ingaat wordt vastgelegd in de anterieure overeenkomst. Dit is een schriftelijke afspraak tussen de gemeente en de initiatiefnemer.

De gemeente zal in de anterieure overeenkomst ook vastleggen dat de initiatiefnemer moet zorgen dat het windpark weer wordt opgeruimd.

Kaders voor initiatiefnemers (hoofdstuk 4)

a. Consortium

- ii. Procedure indiening
- iii. Intentieovereenkomst

b. Lokaal eigendom

In verschillende zienswijzen kwam naar voren dat de eis voor het minimum aan lokaal eigendom soms niet duidelijk genoeg was. En of het dan gaat om een randvoorwaarde (eis) of om een uitgangspunt (wens) van de gemeente.

Er wordt minimaal 50% lokaal eigendom geëist. De wens is dat initiatiefnemers zich inspannen voor meer dan 50% lokaal eigendom.

Door middel van een verordening (besluit) eist de gemeente dat de initiatiefnemer uitlegt in welke mate 50% lokaal eigendom haalbaar is.

Aanpassing van het Toetsingskader

De tekst is op diverse plekken aangepast. Zodat overal duidelijk is dat minimaal 50% lokaal eigendom de randvoorwaarde (eis) is en meer dan 50% lokaal eigendom de wens (uitgangspunt).

In het Afwegingskader grootschalige duurzame energie uit 2021 staat dat alle lokale bewoners in de regio via een energiecoöperatie moeten kunnen meepraten. Daarom houdt het college vast aan de eis van samenwerking met een coöperatie. Ook al zijn er zienswijzen ingediend om dit aan te passen. De gemeente wijst geen specifieke energiecoöperatie aan voor deze samenwerking.

c. Projectplan

De formulering van de eisen aan het projectplan zijn naar aanleiding van een paar zienswijzen wat aangepast.

Kaders voor geluid en slagschaduw (hoofdstuk 5)

a. Beperking hinder door geluid

- i. Lden-norm

In meerdere zienswijzen wordt de angst voor hinder en overlast door geluid aangegeven. Voor de hinder door geluid zijn er landelijke ontwerp-geluidsnormen. Deze normen zijn gelijk aan de geluidsnormen in het Afwegingskader grootschalige duurzame energie uit 2021. De gemeente sluit dus aan bij het (ontwerp)rijksbesluit Windturbinebepalingen en de argumentatie in de plan-MER (2022) hiervoor. Hierin staat dat het niet te voorkomen is dat er woningen zijn waar geluidsoverlast door windturbines optreedt. De landelijke windturbinebepalingen worden juli 2025 verwacht.

Aanpassing van het Toetsingskader

Hierin staat nu dat de gemeente als randvoorwaarde (eis) aansluit bij de nieuwe geluidsnormen van het Rijk (zie de randvoorwaarde in hoofdstuk 5a ii).

- ii. Tonaal laagfrequent geluid

Er is in verschillende zienswijzen gevraagd om een eigen (strengere) norm. Of in ieder geval meer duidelijkheid over hoe de gemeente omgaat met tonaal (brommend) geluid. Voor tonaal geluid is het (nog) onzeker of er een landelijke norm komt. Gemeenten mogen geen strengere eisen opstellen dan de landelijke geluidsnormen, maar wel aanvullende normen. En dat doet het college dan ook voor tonaal geluid als het Rijk dat niet doet.

Aanpassing van het Toetsingskader

Hierin staat nu als aanvulling bij de randvoorwaarde (eis): Mocht één of meerdere van deze rijksnormen uiteindelijk niet worden overgenomen als definitieve normen, dan zal de gemeente deze normen alsnog als eis opnemen in de omgevingsvergunning. (zie de randvoorwaarde in hoofdstuk 5a ii).

- iii. Maximaal momentaan geluid

Er is in meerdere zienswijzen gevraagd of de uitgangspunten voor momentaan geluid een randvoorwaarde konden worden. Een handhavingsnorm is aanvullend (extra) op landelijke normen. Met deze norm is snel handhaven mogelijk. Omdat er geen gemiddelde geluidswaarde over een lange periode nodig is. Hiervoor is een handavingslijn voldoende en moet een bronsterktemeting worden uitgevoerd. Het college werkt deze handhavingsnorm pas later in detail uit. Zij doet dit (zie de aangepaste randvoorwaarde in hoofdstuk 5a iii) in samenwerking met de Omgevingsdienst.

Aanpassing van het Toetsingskader

De uitgangspunten (wensen) in het Toetsingskader zijn nu als randvoorwaarde (eis) opgenomen.

b. Beperking hinderlijke slagschaduw

De meeste zienswijzen over slagschaduw vroegen om hier een randvoorwaarde (eis) van te maken. Dit is nu ook zo aangepast. De norm blijft maximaal 1 uur per jaar, want voor slagschaduw mag de gemeente wel een strengere norm stellen dan landelijk voorgesteld.

Een speciale installatie in de windturbine meet de duur van slagschaduw op ramen in gevels. Deze installatie zet automatisch de windturbine stil op het moment dat 1 uur hinderlijke slagschaduw per jaar is bereikt.

Aanpassing van het Toetsingskader

Hierin staat nu als randvoorwaarde (eis): De gemeente kiest strengere slagschaduwnormen dan het Rijk, namelijk maximaal een uur per jaar slagschaduw op ramen in gevels van slagschaduwgevoelige gebouwen (zie de randvoorwaarde in hoofdstuk 5b).

Kaders voor landschap, ecologie en recreatie (hoofdstuk 6)

a. Landschappelijke inpassing

i. Posities, hoogte en afstand tot woningen

Er zijn meerdere zienswijzen ingediend om de afstand tot woningen aan te passen. De gemeente heeft eerder al afgesproken dat windturbines minimaal op ongeveer 500 meter van losstaande woningen en lintbebouwing moeten komen. Lintbebouwing is bebouwing in een (lang) lint langs bijvoorbeeld een weg. Het Rijk wil dat de afstand tot woningen tenminste twee keer de tiphoogte (hoogste punt) van een windturbine is. Voor Reijerscop betekent dit een afstand van rond de 500 meter. De landelijke eis is dus ongeveer gelijk aan de gemeentelijke eis.

ii. Ontwerpprincipes opstelling windturbines

iii. Obstakelverlichting

In meerdere zienswijzen is gevraagd om naderingsdetectie te verplichten. Maar de beslissing welke (soort) obstakelverlichting en naderingsdetectie wordt gebruikt is niet aan de gemeente. De gemeente kan dit dus niet als randvoorwaarde (harde eis) opnemen. Het aanvragen van naderingsdetectie bij de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) is wel als randvoorwaarde opgenomen.

Aanpassing van het Toetsingskader

Hierin staat als aangepaste randvoorwaarde (eis): De initiatiefnemer vraagt met behulp van rijkssubsidie naderingsdetectie aan. Waardoor het grootste deel van de rode lichten op de windturbines uit kunnen blijven. Zie de randvoorwaarde in hoofdstuk 6a iii).

iv. Combinatie met andere thema's

Onder de indieners zijn er voor- en tegenstanders van het combineren van de windturbines met andere thema's. In het Toetsingskader nu genoemd als uitgangspunt (wens). Door gebruik te maken van vaste routes voor recreatie kan er bijvoorbeeld op dit thema meerwaarde ontstaan. De combinatie met de landbouwfunctie van het gebied lijkt vanzelfsprekend en blijft daarom niet apart benoemd.

b. Ecologische kwaliteitsverbetering

Er zijn verschillende vragen gesteld over natuur. De initiatiefnemer is wettelijk verplicht om onderzoek te doen naar de effecten op flora en fauna. Hierbij geldt ook de optelsom van effecten van andere windparken. Dat gebeurt bij de project-m.e.r. die als voorwaarde (eis) is gesteld.

Welke weidevogeltellingen uiteindelijk meegenomen moeten worden of dat er nieuwe nodig zijn, is aan de provincie. Zij zijn het bevoegd gezag voor de natuurvergunning. Welke mitigatie of compensatie nodig is voor bepaalde natuurdoelen is ook aan hen. Ecologische compensatie vergoedt de gemeente niet. De initiatiefnemers zullen hier zelf financiering voor moeten vinden.

c. Recreatief medegebruik

De gemeente heeft eerder al afgesproken dat windturbines minimaal op ongeveer 500 meter van losstaande woningen en lintbebouwing moeten komen.

Kaders voor participatie (hoofdstuk 7)

Over participatie zijn uiteenlopende zienswijzen ingediend. Er is gekozen om een verfijning aan te brengen ten opzichte van het participatiekader van de provincie. Voor de eerste 2 schillen sluit de gemeente aan bij de 2 groepen van omwonenden (directe burens en omwonenden binnen een straal van 2,5 km). Zij zijn tijdens het gebiedsproces het meest intensief benaderd. De schil van directe burens omvat daarom ook woningen die vanuit Montfoort aan de Reijerscop zijn gelegen. Als derde schil is de gehele gemeente Woerden meegenomen, omdat de gemeenteraad ook voor de gehele gemeente beslist.

Er wordt voor de participatie door de initiatiefnemer input gevraagd aan directe burens. Omdat zij volgens het college de belangrijkste stem in de afspraken moeten krijgen. Zij bevinden zich in de belangrijkste invloedssfeer van de windturbines. Een initiatiefnemer kan er voor kiezen om een bredere schil te betrekken bij het opstellen van afspraken.

Er zijn tekstaanpassingen gedaan in hoofdstuk 7a die dit duidelijker maken. Zo zijn de pachters toegevoegd als mogelijke deelnemers in de sociale grondvergoeding binnen de technische ruimte.

a. Lokaal eigendom

b. Financiële participatie

i. Omgevingsfonds

Via de randvoorwaarde (eis) in hoofdstuk 4a is het initiatief verplicht om een deel van de opbrengsten van windturbines in te zetten voor een omgevingsfonds. Veel van de zienswijzen gaven aan dat de opbrengsten juist in de directe omgeving terecht moeten komen. Maar ook zijn er vragen gesteld over de hoogte van dit deel/bedrag. De precieze hoogte wordt vaak elk jaar vastgesteld aan de hand van de opbrengst van de windturbines. Dit staat beschreven in hoofdstuk 7b i van het Toetsingskader.

ii. Omwonendenregeling en sociale grondvergoeding
Eigenaren van landbouwgrond waar windturbines en toegangswegen komen ontvangen een redelijke vergoeding. Via een afspraak voor sociale grondvergoedingen kunnen meer grondeigenaren en pachters binnen de technische ruimte hiervan meeprofiten. Over dergelijke opties kunnen omwonenden afspraken maken met de initiatiefnemer tijdens hun participatieproces. Hier zijn een paar formuleringen en een definitie aangepast.

c. Procesparticipatie

i. Participatieplan

Het participatieplan is een randvoorwaarde (eis) geworden en er zijn een paar tekstuele aanpassingen gedaan.

Aanpassing van het Toetsingskader

Het participatieplan is nu een randvoorwaarde (eis) in plaats van een uitgangspunt (wens).

Uitvoering (hoofdstuk 8)

a. Besluitvorming over (concept-) projectplan

Hier zijn een paar tekstuele aanpassingen gedaan.

b. M.e.r. na het toetsingskader

Er zijn meerdere zienswijzen ingediend met het verzoek om (nog) een plan-m.e.r. uit te voeren. De provincie Utrecht heeft in 2023 het Plan-MER Windenergie Utrecht opgesteld om de mogelijke locaties voor windenergie vast te stellen, waaronder Reijerscop. Een nieuwe plan-m.e.r. is hierdoor niet nodig.

De gemeente eist wel van de initiatiefnemer om een project-MER op te stellen. Hiermee kan voor alternatieve opstellingen in de technische ruimte beter onderzocht worden wat de effecten zijn.

c. Mer-(beoordelings)plicht voor omgevingsvergunning

d. Anterieure overeenkomst

verdere klimaatproblemen te voorkomen. Geen aanpassing in het Toetsingskader.

c. Afstemming windpark Rijnenburg (bij Utrecht)

Het afstemmen van de tiphoogte (hoogste punt windturbine) in Reijerscop op die in Rijnenburg is geen randvoorwaarde (harde eis), maar een uitgangspunt (wens). De initiatiefnemer bepaalt de tiphoogte. Die is voor alle turbines hetzelfde, ergens tussen 215 en 270 meter. Dit doet hij in overleg met de omwonenden, de gemeente en de provincie.

De provincie (als bevoegd gezag) stelt dat een goede ruimtelijke inpassing vraagt om over de gemeentegrenzen te kijken. Daarom vindt het college het belangrijk om beide windparken op elkaar af te stemmen. Het Toetsingskader vraagt daarom ook om de posities van de windturbines aan te sluiten bij landschapsstructuren zoals de snelweg, de Oude Rijn en de Oude Wetering.

Aanpassing in het Toetsingskader

Toevoeging van de volgende tekst: De afstemming van windpark Reijerscop in Woerden op windpark Rijnenburg-Reijerscop is een schriftelijk verzoek van de provincie als bevoegd gezag. Het is echter niet als harde eis geformuleerd, om ruimte te bieden voor afstemming tussen initiatiefnemers en omwonenden tijdens het volgend participatieproces. De gemeente formuleert het dan ook als uitgangspunt. (zie uitgangspunt hoofdstuk 6a i).

d. Waardevermindering van de huizen/ nadeelcompensatie

Er zijn verschillende indieners die hun zorgen uiten over waardevermindering van hun huis/eigendom. Er zijn ook vragen over wat het betekent en bij wie ze terecht kunnen.

Voor waardevermindering gelden afdeling 15.1 van de Omgevingswet en titel 4.5 van de Algemene wet bestuursrecht over nadeelcompensatie. Daarin is 4% eigen risico vastgesteld voor een "normaal maatschappelijk risico", naast een overgangsregeling. Woningeigenaren kunnen via een formulier nadeelcompensatie aanvragen bij de gemeente. De gemeente kent de eventuele nadeelvergoeding toe, die zij mogen terugvragen aan de initiatiefnemers.

e. Overige uitgangspunten

De overige uitgangspunten in het Toetsingskader worden geen eis. Hiervoor spreekt het college de zorgplicht van de initiatiefnemers zelf aan. In het Toetsingskader wordt nu bij elk resterend uitgangspunt (wens) uitgelegd waarom het een wens is en niet een randvoorwaarde (eis).

Overige onderwerpen

a. Gezondheids(effecten)onderzoek

In meerdere zienswijzen is gevraagd om een gezondheids(effecten)onderzoek uit te voeren of verplicht te stellen. Er is uitgebreid (inter)nationaal onderzoek gedaan naar schade aan de gezondheid door windturbines. Met het onderzoek voor de MER bij de nieuwe rijkswetten is dit bij elkaar gebracht. Hiermee verantwoordt het Rijk de nieuwe (aangescherpte) normstelling voor windturbines. De gemeente volgt deze onderbouwing van de landelijke normen. Voor een windpark is een milieueffectrapport (MER) de passende manier om de mogelijke gezondheidseffecten te rapporteren. Geen aanpassing in het Toetsingskader.

b. Zorgplicht van de gemeente

Er zijn verschillende zienswijzen ontvangen over de plicht van de gemeente om te zorgen voor een leefbare omgeving voor haar inwoners. De gemeente stelt daarvoor eisen aan de initiatiefnemers. Deze heeft zelf ook de verantwoordelijkheid om te zorgen voor een goede leefomgeving. En de uitgangspunten in het Toetsingskader bieden daarvoor nog genoeg ruimte. Het voorstel in de zienswijzen om geen windturbines te plaatsen botst met deze plicht van de gemeente. Want de gemeente heeft ook de verplichting om